

**INSTITUT ZA MEDICINSKA ISTRAŽIVANJA I MEDICINU RADA
ZAGREB**

**IZVJEŠTAJ
O PRAĆENJU ONEČIŠĆENJA ZRAKA $PM_{2,5}$
ČESTICAMA I BENZO(a)PIRENOM NA PODRUČJU
GRADA ZAGREBA
(za 2015. godinu)**

Zagreb, ožujak 2016.

JEDINICA ZA HIGIJENU OKOLINE

Predstojnica Jedinice: dr.sc. Gordana Pehnac

Izvještaj izradila: dr.sc. Gordana Pehnac

Suradnici: dr. sc. Krešimir Šega, dipl.ing.fiz.
dr.sc. Ivan Bešlić, dipl.ing.fiz.
Silvije Davila prof. inform. i fiz.
Ivana Jakovljević, dipl.kem.ing.

Tehnički suradnici: Vjeran Dasović, Karmenka Leš Gruborović, Martina Šilović Hujčić

Statistička obrada i tehnička oprema: Ana Filipec

Naziv i adresa Naručitelja: GRAD ZAGREB, Trg Stjepana Radića 1, 10000 Zagreb

Broj ugovora: KLASA: 400-01/15-010/190 ; URBROJ: 251-26-31-15-2

Broj izvještaja: IMI-P-374/2016

Izvještaj se sastoji od ukupno 16 stranica.

Predstojnica Jedinice za
higijenu okoline:

Dr.sc. Gordana Pehnac, dipl.ing.kem.

Ravnateljica:

Dr.sc. Ana Lucić Vrdoljak, dipl.ing.med.biokem.

UVOD

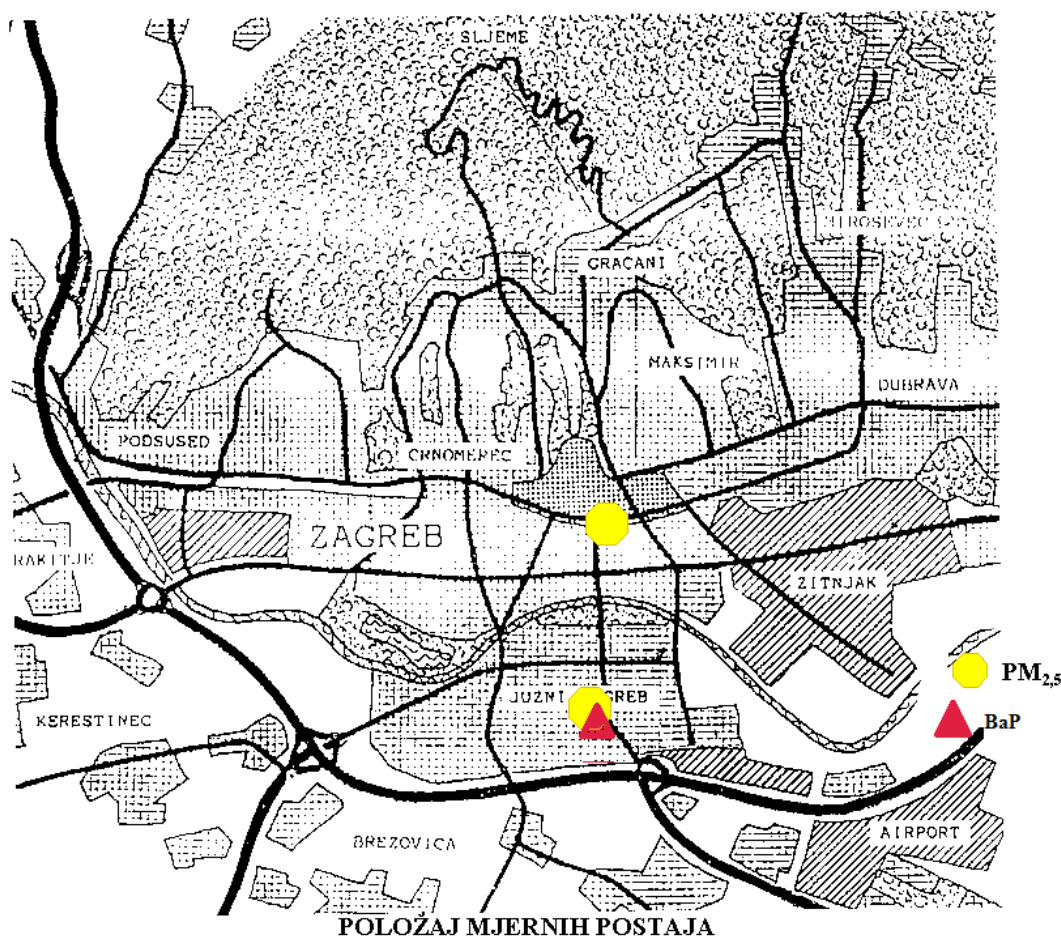
Na osnovi Ugovora sklopljenog između Grada Zagreba - Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj i Instituta za medicinska istraživanja i medicinu rada, Institut je tijekom 2015. godine proveo mjerenja frakcije lebdećih čestica $PM_{2,5}$ i benzo(a)pirana (BaP) u frakciji PM_{10} lebdećih čestica. Mjerenja frakcije lebdećih čestica $PM_{2,5}$ provodila su se na dvije mjerne postaje, i to u Đorđićevoj ulici i u Sigetu. Mjerenja benzo(a)pirena u PM_{10} frakciji lebdećih čestica provedena su na mjernoj postaji u Sigetu. Na istim mjernim postajama prate se i ostala onečišćenja zraka.

Sakupljeni i analizirani uzorci statistički su obrađeni i interpretirani prema Zakonu o zaštiti zraka (1), Uredbi o razinama onečišćujućih tvari u zraku (2), Pravilniku o praćenju kvalitete zraka (3) i Pravilniku o uzajamnoj razmjeni informacija i izvješćivanju o kvaliteti zraka (4).

2. MJERNA MREŽA I MJERNE POSTAJE

Ovdje su prikazani podaci o lokalnoj mjernoj mreži na području grada Zagreba i ISO-kod za mjerena onečišćenja i podaci o svakoj mjernoj postaji sa svim njezinim karakteristikama prema Pravilniku o praćenju kvalitete zraka (3) i Pravilniku o uzajamnoj razmjeni informacija i izvješćivanju o kvaliteti zraka (4).

Položaj mjernih postaja prikazan je na planu grada Zagreba.

PODACI O MREŽI

1.1.	Naziv: Mjerna mreža grada Zagreba	
1.2.	Kratica: MM – Zagreb	
1.3.	Tip mreže: lokalna mjerna mreža/gradsko urbano područje	
1.4.	Tijelo odgovorno za upravljanje mrežom:	
1.4.1.	Naziv	Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj
1.4.2.	Ime odgovorne osobe	Vesna Vugec
1.4.3.	Adresa	Park Stara Trešnjevka 2
1.4.4.	Telefon	01 658 58 34
	Fax	01 658 58 19
1.4.5.	e-mail	vesna.vugec@zagreb.hr
1.4.6.	Web adresa	www.zagreb.hr

Oznake i kratice upotrijebljene u tablicama i na slikama su sljedeće:

- N- broj rezultata
- OP(%)- obuhvat podataka
- C- srednja 24-satna koncentracija za navedeno razdoblje
- C₅₀- medijan ili centralna vrijednost, tj. vrijednost od koje je 50% rezultata manje ili veće
- C_M- najveća 24-satna koncentracija u navedenom razdoblju
- C_m- najmanja 24-satna koncentracija u navedenom razdoblju
- C₉₈- koncentracija od koje je 98% izmjerenih vrijednosti niže
- GV- granične vrijednosti
- CV- ciljne vrijednosti
- DPP donji prag procjene
- GPP gornji prag procjene

POPIS ONEČIŠĆUJUĆIH TVARI – ISO-kod (ISO 7168-2: 1999.)

Redni broj	ISO-kod	Formula	Naziv onečišćujuće tvari	Mjerna jedinica	Vrijeme usrednjavanja
1.	39	PM _{2,5}	lebdeće čestice (<2,5 μm)	μg/m ³	24 sata
2.	P6	BaP	benzo(a)piren	ng/m ³	24 sata

PODACI O POSTAJI - ĐORĐIĆEVA ULICA

1. Opći podaci		
1.1.	Ime postaje	Đorđićeva ulica (Stanica za hitnu pomoć)
1.2.	Ime grada	Zagreb
1.3.	Nacionalni ili lokalni broj ili oznaka	Đorđićeva
1.4.	Kod postaje	GZ0202
1.5.	Ime stručne institucije koja odgovara za postaju	Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada
1.6.	Tijelo ili programi kojima se dostavljaju podaci	Grad Zagreb i Hrvatska agencija za okoliš i prirodu
1.7.	Ciljevi mjerenja	procjena utjecaja na zdravlje ljudi i okoliš, praćenje trenda
1.8.	Geografske koordinate	N: 45° 48' 41" ; E: 15° 59' 21"
1.9.	NUTS	
1.10.	Onečišćujuća tvar	frakcija lebdećih čestica PM _{2,5}
1.11.	Meteorološki parametri	ne mjere se
1.12.	Druge informacije	
2. Klasifikacija postaje		
2.1.	Tip područja	Gradsko: trajno izgrađeno područje
2.2.	Tip postaje u odnosu na izvor emisija	Prometna
2.3.	Dodatne informacije o postaji	500 m x 500 m
3. Mjerna oprema		
3.1. Naziv		
3.2. Analitička metoda ili mjerna metoda		
PM _{2,5}	HRN EN 12341:2014 (EN 12341: 2014)	
4. Značajke uzorkovanja		
4.1.	Lokacija mjernog mjesta	krov ulične, prizemne zgrade
4.2.	Visina mjesta uzorkovanja	4 m
4.3.	Učestalost integriranja podataka	24-satno, mjesečno
4.4.	Vrijeme uzorkovanja	dnevno

PODACI O POSTAJI - SIGET

1. Opći podaci		
1.1.	Ime postaje	Siget (Dom zdravlja)
1.2.	Ime grada	Zagreb
1.3.	Nacionalni ili lokalni broj ili oznaka	
1.4.	Kod postaje	GZ0206
1.5.	Ime stručne institucije koja odgovara za postaju	Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada
1.6.	Tijelo ili programi kojima se dostavljaju podaci	Grad Zagreb i Hrvatska agencija za okoliš i prirodu
1.7.	Ciljevi mjerenja	procjena utjecaja na zdravlje ljudi i okoliš, praćenje trenda
1.8.	Geografske koordinate	N: 45° 46' 25" ; E: 15° 59' 4"
1.9.	NUTS	
1.10.	Onečišćujuća tvar	frakcija lebdećih čestica PM _{2,5} , benzo(a)piren (BaP)
1.11.	Meteorološki parametri	ne mjere se
1.12.	Druge informacije	
2. Klasifikacija postaje		
2.1.	Tip područja	Gradsko: trajno izgrađeno područje
2.2.	Tip postaje u odnosu na izvor emisija	Prometna
2.3.	Dodatne informacije o postaji	2000 m x 500 m
3. Mjerna oprema		
3.1. Naziv		
3.2. Analitička metoda ili mjerna metoda		
PM _{2,5} čestice	HRN EN 12341:2014 (EN 12341: 2014)	
BaP u PM ₁₀	Ručno sakupljanje	analiza – tekućinska kromatografija
4. Značajke uzorkovanja		
4.1.	Lokacija mjernog mjesta	krov prizemne ulične zgrade
4.2.	Visina mjesta uzorkovanja	4,0
4.3.	Učestalost integriranja podataka	24-satno, mjesečno
4.4.	Vrijeme uzorkovanja	dnevno

3. OBRADA I ANALIZA PODATAKA ZA PM_{2,5} ČESTICE i BaP u PM₁₀ TIJEKOM 2015. GODINE

Izmjereni podaci na mjernim postajama statistički su obrađeni i interpretirani prema Zakonu o zaštiti zraka (1), Uredbi o razinama onečišćujućih tvari u zraku (2), Pravilniku o praćenju kvalitete zraka (3) i Pravilniku o uzajamnoj razmjeni informacija i izvješćivanju o kvaliteti zraka (4).

Za svaku mjernu postaju prikazan je ukupan broj mjerenja, obuhvat podataka u %, srednja godišnja vrijednost, medijan, najmanja vrijednost, najveća vrijednost i 98. percentil.

Prema razinama onečišćenosti, a na osnovi Zakona o zaštiti zraka (1), s obzirom na propisane granične vrijednosti (GV), ciljne vrijednosti (CV) i ciljne vrijednosti za prizemni ozon, utvrđuju se sljedeće kategorije kvalitete zraka:

I. kategorija - čist ili neznatno onečišćeni zrak: nisu prekoračene granične vrijednosti, ciljne vrijednosti i ciljne vrijednosti za prizemni ozon;

II. kategorija - onečišćen zrak: prekoračene su granične vrijednosti, ciljne vrijednosti i ciljne vrijednosti za prizemni ozon.

Kategorije kvalitete zraka utvrđuju se za svaku onečišćujuću tvar posebno i odnose se na zaštitu zdravlja ljudi, kvalitetu življenja, zaštitu vegetacije i ekosustava.

Prema Uredbi o razinama onečišćujućih tvari u zraku (2), za frakciju lebdećih čestica PM_{2,5} i BaP u PM₁₀ česticama postoje ciljne vrijednosti s obzirom na zaštitu zdravlja ljudi.

U tablici I prikazane su ciljne vrijednosti frakcije lebdećih čestica PM_{2,5} u zraku i BaP u PM₁₀ česticama s obzirom na zaštitu zdravlja ljudi.

Tablica I – Ciljne vrijednosti za PM_{2,5} i BaP u PM₁₀ u zraku s obzirom na zaštitu zdravlja ljudi

Onečišćujuća tvar	Vrijeme usrednjavanja	Ciljna vrijednosti (CV)
PM _{2,5}	kalendarska godina	25 µg/m ³
BaP u PM ₁₀	kalendarska godina	1 ng/m ³

Kategorije kvalitete zraka utvrđuju se jedanput godišnje za proteklu kalendarsku godinu.

4. REZULTATI I RASPRAVA

4.1 Frakcija lebdećih čestica PM_{2,5}

U tablici 1 prikazani su sumarni podaci koncentracija frakcije lebdećih čestica PM_{2,5} u zraku tijekom 2015. godine, na mjernim postajama u Đorđićevoj ulici i u Sigetu.

Tablica 1 - Sumarni podaci koncentracija frakcije lebdećih čestica PM_{2,5} u zraku ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) tijekom 2015. godine na mjernim postajama u Đorđićevoj ulici i Sigetu

Mjerna postaja	N	OP (%)	C	C ₅₀	C _m	C _M	C ₉₈
Đorđićeva ulica	363	99,5	23,5	17,4	3,0	181,4	64,2
Siget	342	93,7	27,8	18,2	2,6	149,7	84,5

U tablici 2 prikazane su srednje, minimalne i maksimalne koncentracije PM_{2,5} čestica u zraku po mjesecima tijekom 2015. godine na mjernoj postaji u Đorđićevoj ulici.

Tablica 2 – Srednje, minimalne i maksimalne koncentracije frakcije lebdećih čestica PM_{2,5} ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) u zraku tijekom 2015. godine na mjernoj postaji u Đorđićevoj ulici

Mjeseci	N	C	C _m	C _M
Siječanj	30	37,5	18,4	96,6
Veljača	28	39,9	13,5	84,0
Ožujak	31	24,0	8,2	43,3
Travanj	30	12,5	3,0	24,2
Svibanj	30	9,2	3,0	17,9
Lipanj	30	12,6	4,6	30,2
Srpanj	31	13,0	4,8	27,0
Kolovoz	31	16,2	5,7	24,1
Rujan	30	10,3	3,6	19,7
Listopad	31	20,6	9,7	42,5
Studeni	30	38,0	14,9	93,8
Prosinac	31	49,0	19,3	181,4

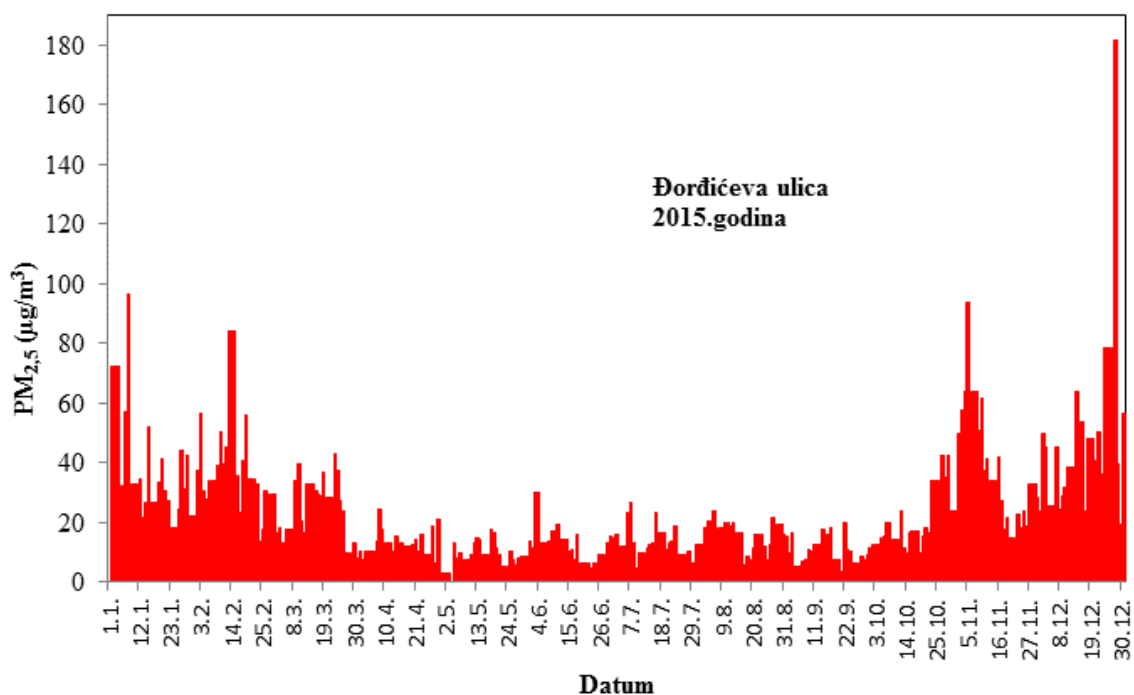
U tablici 3 prikazani su isti podaci, odnosno srednje, minimalne i maksimalne koncentracije PM_{2,5} čestica u zraku po mjesecima tijekom 2015. godine na mjernoj postaji u Sigetu.

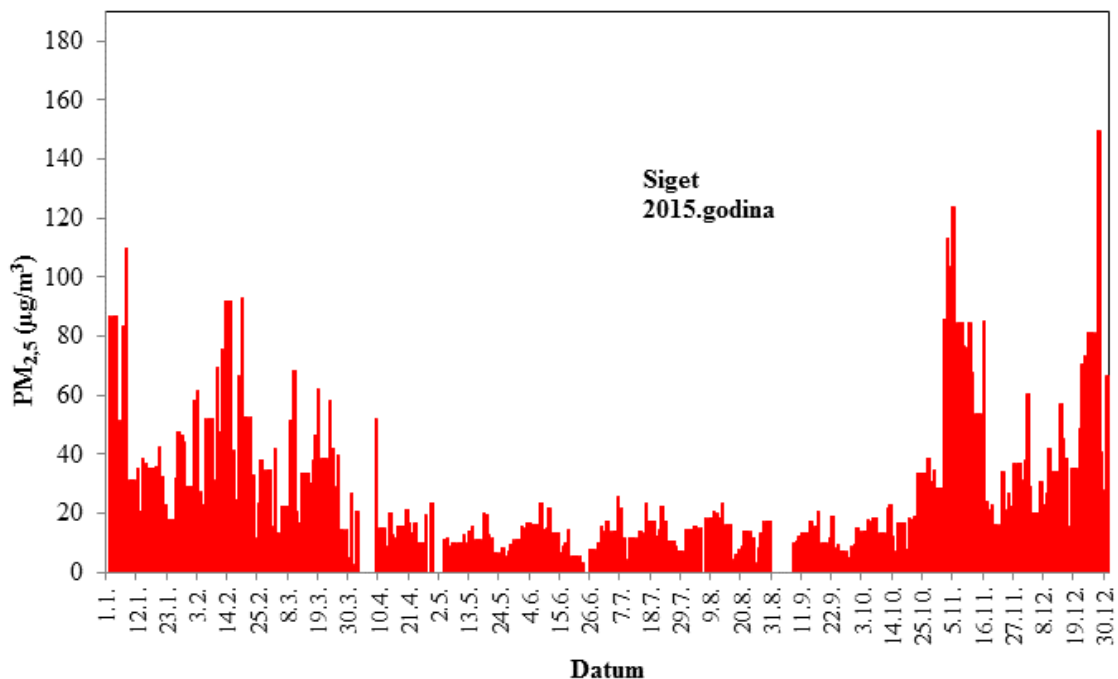
Tablica 3 – Srednje, minimalne i maksimalne koncentracije frakcije lebdećih čestica PM_{2,5} (µg/m³) u zraku tijekom 2015. godine na mjernoj postaji u Sigetu

Mjeseci	N	C	C _m	C _M
Siječanj	30	43,3	17,5	109,5
Veljača	28	50,4	11,4	93,2
Ožujak	31	31,5	5,1	68,4
Travanj	22	16,3	2,6	51,9
Svibanj	28	10,7	5,5	19,9
Lipanj	28	12,1	3,3	23,5
Srpanj	31	13,7	4,2	25,6
Kolovoz	29	14,3	2,9	23,5
Rujan	23	11,4	5,0	20,4
Listopad	31	20,6	7,1	38,5
Studeni	30	54,0	16,1	123,6
Prosinac	31	47,5	15,4	149,7

Na slici 1 prikazan je tijek srednjih dnevnih koncentracija PM_{2,5} čestica izmjerenih tijekom 2015. godine na mjernoj postaji u Đorđićevoj ulici, a na slici 2 izmjerenih u Sigetu.

Slika 1 – Kretanje srednjih dnevnih koncentracija frakcije lebdećih čestica PM_{2,5} tijekom 2015. godine na mjernoj postaji u Đorđićevoj ulici

Slika 2 – Kretanje srednjih dnevnih koncentracija frakcije lebdećih čestica PM_{2,5} tijekom 2015. godine na mjernoj postaji u Sigetu

U tablici 4 prikazana je kategorizacija područja oko mjernih postaja u Đorđićevoj ulici i u Sigetu, s obzirom na frakciju lebdećih čestica PM_{2,5}, tijekom 2015. godine.

Tablica 4 - Kategorizacija područja s obzirom na PM_{2,5} oko mjernih postaja u Đorđićevoj ulici i Sigetu tijekom 2015. godine

Mjerna postaja	I kategorija C<CV	II kategorija C>CV
Đorđićeva ulica	●	
Siget		●

Srednja godišnja vrijednost u Đorđićevoj ulici bila je niža od CV (25 µg m⁻³) i iznosila je 23,5 µg/m³ te je okolni zrak bio na razini I. kategorije kvalitete.

Na mjernoj postaji u Sigetu srednja godišnja vrijednost PM_{2,5} čestica iznosila je 27,8 µg/m³ i bila je viša od CV te je okolni zrak bio na razini II. kategorije kvalitete.

U tablici 5 prikazani su pragovi procjene koncentracija frakcije lebdećih čestica PM_{2,5} u zraku s obzirom na zaštitu zdravlja ljudi, na mjernim postajama u Đorđićevoj ulici i u Sigetu tijekom 2015. godine.

Tablica 5 – Prag procjene koncentracija PM_{2,5} u zraku s obzirom na zdravlje ljudi na mjernim postajama u Đorđićevoj ulici i Sigetu tijekom 2015. godine

Mjerna postaja	Razdoblje praćenja	Vrijeme usrednjavanja	Iznos praga procjene	C	C>GPP	DPP<C<GPP	C<DPP
Đorđićeva ulica	Kalendarska godina	1 godina	Gornji: 17 µg/m³	23,5 µg/m ³	+		
			Donji: 12 µg/m³				
Siget	Kalendarska godina	1 godina	Gornji: 17 µg/m³	27,8 µg/m ³	+		
			Donji: 12 µg/m³				

Na obje mjerne postaje srednja godišnja vrijednost PM_{2,5} čestica bila je viša od gornjeg praga procjene za vrijeme usrednjavanja od jedne godine.

4.5. Benzo(a)piren (BaP) u frakciji lebdećih čestica PM₁₀

U tablici 6 prikazani su sumarni podaci koncentracija BaP u frakciji lebdećih čestica PM₁₀ u zraku izmjereni 2015. godine na mjernoj postaji u Sigetu.

Tablica 6 - Sumarni podaci koncentracija BaP (ng/m³) u PM₁₀ česticama u zraku tijekom 2015. godine na mjernoj u Sigetu

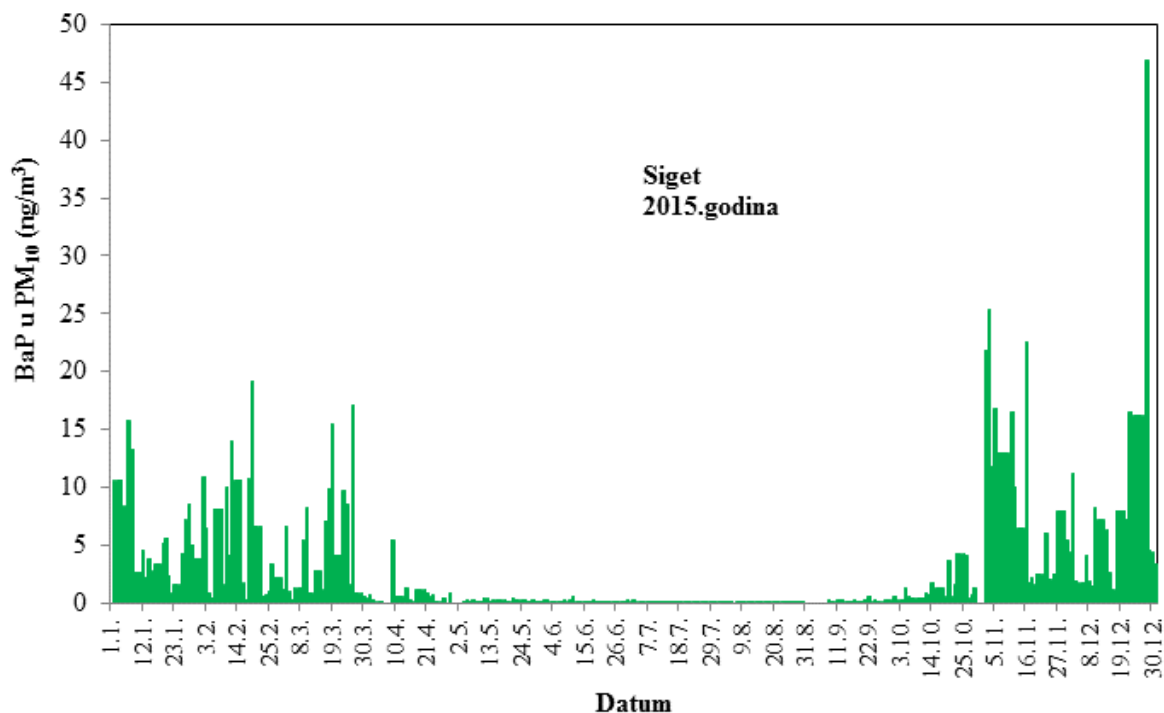
Onečišćenje	N	OP(%)	C	C ₅₀	C _m	C _M	C ₉₈
BaP u PM ₁₀	344	94,2	3,029	0,529	0,011	46,840	15,458

U tablici 7 prikazane su srednje, minimalne i maksimalne koncentracije BaP u PM₁₀ frakciji lebdećih čestica po mjesecima tijekom 2015. godine na mjernoj postaji u Sigetu.

Tablica 7 – Srednje, minimalne i maksimalne koncentracije BaP u frakciji lebdećih čestica PM₁₀ (ng/m³) u zraku tijekom 2015. godine na mjernejoj postaji u Sigetu

Mjeseci	N	C	C _m	C _M
Siječanj	30	5,322	0,761	15,706
Veljača	28	6,040	0,267	19,133
Ožujak	31	3,998	0,208	17,012
Travanj	25	0,707	0,028	5,419
Svibanj	28	0,182	0,066	0,391
Lipanj	30	0,122	0,045	0,515
Srpanj	31	0,064	0,011	0,232
Kolovoz	29	0,036	0,015	0,077
Rujan	23	0,165	0,054	0,455
Listopad	29	1,322	0,198	4,251
Studeni	29	9,037	1,525	25,278
Prosinac	31	8,249	0,136	48,840

Na slici 3 prikazano je kretanje srednjih dnevnih koncentracija BaP u frakciji lebdećih čestica PM₁₀ tijekom 2015. godine na mjernejoj postaji u Sigetu.

Slika 3 – Kretanje srednjih dnevnih koncentracija BaP u frakciji lebdećih čestica PM₁₀ tijekom 2015. godine na mjernejoj postaji u Sigetu

U tablici 8 prikazana je kategorizacija područja oko mjerne postaje u Sigetu s obzirom na onečišćenost zraka BaP u PM₁₀ česticama tijekom 2015. godine.

Tablica 8 - Kategorizacija područja s obzirom na BaP u PM₁₀ frakciji lebdećih čestica oko mjerne postaje u Sigetu tijekom 2015. godine

Kritični pokazatelj	I kategorija C<CV	II kategorija C>CV
BaP u PM ₁₀		●

Dobiveni rezultati pokazuju da su izmjerene koncentracije BaP u PM₁₀ česticama bile visoke, naročito u hladnim dijelovima godine.

Srednja godišnja vrijednost iznosila je 3,029 ng/m³ i bila je viša od CV za interval praćenja od jedne godine, a koja iznosi 1 ng/m³.

Okolni zrak je tijekom 2015. godine na mjernoj postaji Siget s obzirom na BaP u PM₁₀ česticama bio II. kategorije kvalitete, tj. onečišćen zrak.

U tablici 9 prikazani su pragovi procjene koncentracija BaP u PM₁₀ česticama u zraku s obzirom na zdravlje ljudi, na mjernoj postaji u Sigetu tijekom 2015. godine.

Tablica 9 – Pragovi procjene koncentracija BaP u PM₁₀ frakciji lebdećih čestica u zraku na mjernoj postaji u Sigetu tijekom 2015. godine

Onečišćujuća tvar	Razdoblje praćenja	Vrijeme usrednjavanja	Prag procjene	C	C>GPP	DPP<C<GPP	C<DPP
BaP u PM ₁₀	Kalendarska godina	1 godina	Gornja: 0,6 ng/m³	3,029 ng/m ³	+		
			Donja: 0,4 ng/m³				

Na mjernoj postaji u Sigetu srednja godišnja vrijednost BaP u PM₁₀ česticama bila je viša od gornjeg praga procjene za vrijeme usrednjavanja od jedne godine.

5. KATEGORIZACIJA PODRUČJA PREMA STUPNJU ONEČIŠĆENOSTI ZRAKA

Prema razinama onečišćenosti, s obzirom na propisane granične vrijednosti (GV), ciljne vrijednosti (CV) i ciljne vrijednosti za prizemni ozon, utvrđuju se sljedeće kategorije kvalitete zraka:

- I kategorija** - čist ili neznatno onečišćeni zrak: nisu prekoračene granične vrijednosti, ciljne vrijednosti i ciljne vrijednosti za prizemni ozon;
- II kategorija** - onečišćen zrak: prekoračene su granične vrijednosti, ciljne vrijednosti i ciljne vrijednosti za prizemni ozon.

Kategorije kvalitete zraka utvrđuju se za svaku onečišćujuću tvar posebno i odnose se na zaštitu zdravlja ljudi, kvalitetu življenja, zaštitu vegetacije i ekosustava.

Kategorije kvalitete zraka utvrđuju se jedanput godišnje za proteklu kalendarsku godinu.

Kategorizacija gradskog područja na mjernim postajama u Đorđićevoj ulici i u Sigetu s obzirom na stupanj onečišćenosti zraka frakcijom lebdećih čestica PM_{2,5} i benzo(a)pirenom u frakciji lebdećih čestica PM₁₀ tijekom 2015. godine prikazana je u tablici 10.

Tablica 10 - Kategorizacija područja obzirom na onečišćenje frakcijom lebdećih čestica PM_{2,5} i BaP u PM₁₀ tijekom 2015. godine u okolici mjernih postaja u Đorđićevoj ulici i Sigetu

Mjerna postaja	Kritični pokazatelj	I kategorija C<CV	II kategorija C>CV
Đorđićeva ulica	PM _{2,5}	●	
Siget	PM _{2,5}		●
	BaP u PM ₁₀		●

Iz tablice je vidljivo da je zrak na mjernoj postaji u Đorđićevoj ulici s obzirom na frakciju lebdećih čestica PM_{2,5} bio I. kategorije kvalitete.

Na mjernoj postaji u Sigetu zrak je s obzirom na frakciju lebdećih čestica PM_{2,5} i BaP u PM₁₀ frakciji lebdećih čestica bio II. kategorije kvalitete, tj. onečišćen zrak, a prema Zakonu o zaštiti zraka (1).

6. ZAKLJUČCI

U ovom izvještaju obrađeni su podaci mjerenja koncentracija frakcije lebdećih čestica $PM_{2,5}$ u zraku na dvije mjerne postaje u Zagrebu, i to u Đorđićevoj ulici i u Sigetu za 2015. godinu te podaci mjerenja BaP u PM_{10} frakciji lebdećih čestica na mjernoj postaji u Sigetu.

Na mjernoj postaji u Đorđićevoj ulici srednja godišnja vrijednost za frakciju lebdećih čestica $PM_{2,5}$ bila je niža od ciljne vrijednosti s obzirom na zaštitu zdravlja ljudi te je u 2015. godini kvaliteta zraka na ovoj mjernoj postaji zadovoljavala, tj. zrak je bio I. kategorije kvalitete.

Na mjernoj postaji u Sigetu srednja godišnja vrijednost za frakciju lebdećih čestica $PM_{2,5}$ bila je viša od ciljne vrijednosti ($25 \mu\text{g}/\text{m}^3$) i iznosila je $27,8 \mu\text{g}/\text{m}^3$ te je okolni zrak s obzirom na ovo onečišćenje bio II. kategorije kvalitete, tj. onečišćen zrak.

Na istoj postaji srednja godišnja vrijednost za BaP u frakciji lebdećih čestica PM_{10} bila je viša od CV ($1 \text{ng}/\text{m}^3$) i iznosila je $3,029 \text{ng}/\text{m}^3$ te je okolni zrak s obzirom na ovo onečišćenje bio II. kategorije kvalitete, tj. onečišćen zrak.

LITERATURA

1. Zakon o zaštiti zraka, Narodne novine br. 130/2011, Narodne novine br. 47/2014.
2. Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku, Narodne novine broj 117/2012.
3. Pravilnik o praćenju kvalitete zraka, Narodne novine br. 3/2013.
4. Pravilnik o uzajamnoj razmjeni informacija i izvješćivanju o kvaliteti zraka, Narodne novine br. 57/2013.